

و برادرش عمرو (عُمیر) اولین مسلمان از تیره بنی خطمه و امام جماعت آنان بود.<sup>۱</sup>  
 به گزارش اکثر منابع، حارث در غزوه احد (سال سوم) به شهادت رسید.<sup>۲</sup> این در حالی است که ابن اسحاق، نامی از وی در میان شهدای احد، نیاورده است.<sup>۳</sup>

ناجی حسن، مكتبة النهضة العربية، ۱۴۰۸ق؛  
 نهاية الارب: احمد بن عبدالوهاب النويري  
 (م. ۷۳۳ق.)، قاهره، دار الكتب والوثائق،  
 ۱۴۲۳ق؛ **وفاء الوفاء باخبار دارالمصطفى: على**  
 بن عبدالله السمهودي (م. ۹۱۱ق.)، به كوشش  
 محمد محيي الدين عبدالحميد، بيروت، دار  
 الكتب العلمية، ۲۰۰۶م.

محمدسعید نجاتی



### ◀ منابع

الاستيعاب في معرفة الاصحاب: يوسف بن  
 عبدالله بن عبدالبر (۳۶۸-۴۶۳ق.)، تحقيق على  
 محمد البجاوي، بيروت، دار الجيل، ۱۴۱۲ق؛  
 الاصابة في تمييز الصحابة: ابن حجر العسقلاني  
 (۷۷۳-۸۵۲ق.)، به كوشش على محمد معوض  
 و عادل احمد الموجود، بيروت، دار الكتب  
 العلمية، ۱۴۱۵ق؛ **جمهرة انساب العرب:**  
 على بن احمد بن حزم (۳۸۴-۴۵۶ق.)، به  
 كوشش گروهی از علماء، بيروت، دار الكتب  
 العلمية، ۱۴۱۸ق؛ **الدرة الثمينه:** محمد  
 بن النجار (م. ۶۴۳ق.)، به كوشش حسين  
 شكرى، دار الارقم؛ **السيرة النبويه:** عبدالملك  
 بن هشام (م. ۲۱۸ق.)، تحقيق مصطفى السقاء و  
 عبدالحفيظ شبلي و ابراهيم الابياري،  
 بيروت، دار المعرفة، **بي تا: معالم المدينة المنورة**  
**بين العمارة و التاريخ:** كعكي عبدالعزيز، بيروت،  
 دار و مكتبة الهلال، ۱۴۱۹ق؛ **نسب معد واليمن**  
**الكبير:** ابن الكلبي (م. ۲۰۴ق.)، به كوشش

### حارث بن عقبه: از شهدای أحد

حارث بن عقبه بن قابوس<sup>۴</sup> (قابس)<sup>۵</sup> از قبیله  
 مُزَینه<sup>۶</sup>، که به عمر بن اد بن طابخه نسب  
 می برد.<sup>۷</sup> شهرت فرزندان عمر (عثمان و عمرو)  
 به مزنی از این روست که مادرشان مزینه بنت  
 کلب بن ویره بود.<sup>۸</sup> حارث بن عقبه، همراه با  
 عمویش، وهب، هنگامی که مسلمانان برای  
 نبرد با مشرکان به أحد (سال سوم) رفته بودند،  
 وارد مدینه شدند و پس از آگاهی از  
 رویارویی مسلمانان با مشرکان، خود را به احد  
 رسانده و ضمن پذیرش اسلام، به محل کارزار

۴. المغازی، ج ۱، ص ۳۰۱؛ الطبقات، ج ۲، ص ۳۳؛ اسد الغابه، ج ۱،  
 ص ۴۰۶.

۵. الاصابه، ج ۶، ص ۴۹۲.

۶. انساب الاشراف، ج ۱، ص ۳۲۶؛ الاستيعاب، ج ۴، ص ۱۵۶۲؛  
 الاصابه، ج ۱، ص ۶۸۰.

۷. انساب الاشراف، ج ۱۱، ص ۳۲۵؛ مسالك الابصار، ج ۴، ص ۲۸۲.

۸. انساب الاشراف، ج ۱۱، ص ۳۲۵.

۱. الاستيعاب، ج ۳، ص ۱۲۱۸.

۲. السيرة النبويه، ج ۲، ص ۱۲۷؛ نهاية الارب، ج ۱۷، ص ۱۰۸؛  
 الدرّة الثمينه، ص ۶۷؛ وفاء الوفاء، ج ۳، ص ۱۱۳.

۳. الاستيعاب، ج ۱، ص ۲۹۷.

### منابع

الاستيعاب في معرفة الاصحاب: يوسف بن عبدالله بن عبدالبر (۳۶۸-۴۶۳ق.)، تحقيق علي محمد الجاوي، بيروت، دار الجيل، ۱۴۱۲ق؛  
اسد الغابه في معرفة الصحابه: علي بن محمد بن الاثير (۵۵۵-۶۳۰ق.)، بيروت، دار الفكر، ۱۴۰۹ق؛ الاصابة في تمييز الصحابه: ابن حجر العسقلاني (۷۷۳-۸۵۲ق.)، به كوشش علي محمد معوض و عادل احمد عبدالموجود، بيروت، دار الكتب العلمية، ۱۴۱۵ق؛ انساب الاشراف: احمد بن يحيى البلاذري (م. ۲۷۹ق.)، تحقيق سهيل صادق زكار و رياض زرکلي، بيروت، دار الفكر، ۱۴۱۷ق؛ الطبقات الكبرى: محمد بن سعد (م. ۲۳۰ق.)، به كوشش محمد عبدالقادر عطا، بيروت، دار الكتب العلمية، ۱۴۱۰ق؛ مسالك الابصار في ممالك الامصار: احمد بن يحيى العمري (م. ۷۴۹ق.)، به كوشش الشاذلي، ابوظبيح المجمع الثقافي، ۱۴۲۳ق؛ المغازي: محمد بن عمر الواقدي (م. ۲۰۷ق.)، به كوشش مارسدن جونس، بيروت، مؤسسة الاعلمي، ۱۴۰۹ق؛ المنتظم في تاريخ الملوك و الامم: عبدالرحمن بن علي ابن الجوزي (م. ۵۹۷ق.)، به كوشش محمد عبدالقادر عطا و مصطفى عبدالقادر عطا و نعيم زرزور، بيروت، دار الكتب العلمية، ۱۴۱۲ق.

محمدرضا ميرزايي



شتافتند.<sup>۱</sup> آن‌ها که پس از پیروزی ابتدایی مسلمانان و هنگام جمع‌آوری غنائم به احد رسیده بودند، همانند بسیاری از مسلمانان، به جمع‌آوری غنائم پرداختند که با حمله ناگهانی خالد بن ولید و عکرمة بن ابی جهل مواجه شدند. حارث و عمویش، پس از نبردی دلاورانه تحت فرمان پیامبر ﷺ، در برابر حملات مشرکان جنگیدند تا به شهادت رسیدند.<sup>۲</sup> بنا به گزارشی، پس از جنگ، پیامبر ﷺ بالای سر جنازه او و عمویش حاضر شد و منتظر ماند تا آن دو را به خاک سپردند.<sup>۳</sup> برخی صحابه‌نگاران از این دو به عنوان تنها شهدای قبیله مزینه در جنگ احد<sup>۴</sup> یاد کرده‌اند.<sup>۴</sup> از برخی صحابه<sup>۵</sup> نقل شده که بهترین آرزوی شهادت، به گونه شهادت این دو فرد مزنی است.<sup>۶</sup>

۱. الطبقات، ج ۴، ص ۱۸۶؛ الاستيعاب، ج ۱، ص ۲۹۷؛ اسد الغابه، ج ۱، ص ۴۰۶.

۲. المغازي، ج ۱، ص ۲۷۵؛ الطبقات، ج ۴، ص ۱۸۶؛ المنتظم، ج ۳، ص ۱۹۶.

۳. المغازي، ج ۱، ص ۲۷۷؛ الطبقات، ج ۴، ص ۱۸۷؛ المنتظم، ج ۳، ص ۱۹۶.

۴. المغازي، ج ۱، ص ۳۰۱؛ انساب الاشراف، ج ۱، ص ۳۲۶؛ الاصابة، ج ۱، ص ۶۸۰.

۵. المغازي، ج ۱، ص ۲۷۶؛ الطبقات، ج ۴، ص ۱۸۷؛ المنتظم، ج ۳، ص ۱۹۶.

۶. انساب الاشراف، ج ۱، ص ۳۲۶؛ الاصابة، ج ۱، ص ۶۸۰.